

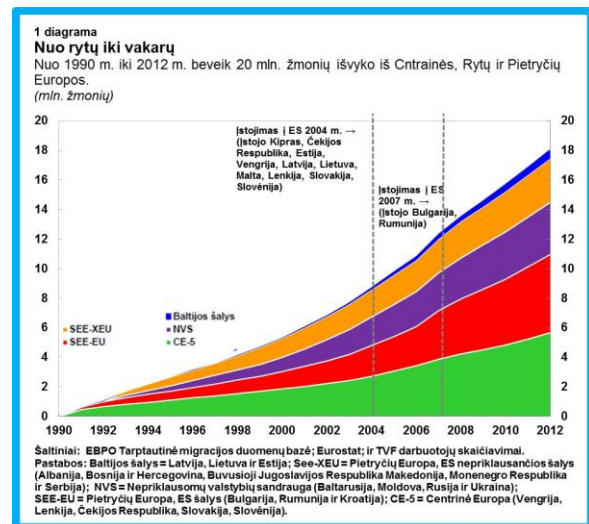
Emigracija lėtina Rytų Europos augimą ir trukdo pasivyti Vakarus

[Nadeem Ilahi](#), [Anna Iljina](#), ir [Daria Zacharova](#)

2016 m. liepa 20 d.

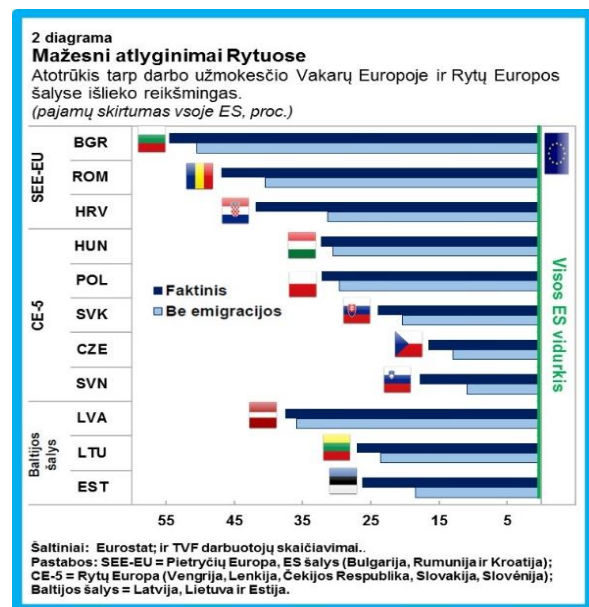
Rytų Europos atsivėrimas likusiam pasauliui 1990-ųjų pradžioje atnešė milžinišką naudą. Kapitalo ir inovacijų srautas lėmė institucijų veiklos tobulinimą, geresnį ekonominį valdymą ir didesnį efektyvumą. Kita vertus, jis taip pat sukėlė ir didoką žmonių nutekėjimą.

Per pastaruosius 25 metus iš savo šalių išvyko beveik 20 milijonų žmonių, daugiausia jaunų ir kvalifikuotų Rytų europiečių – o tai atitinka Čekijoje ir Vengrijos gyventojus kartu paėmus – ieškodami geresnių galimybių užsienyje (1 diagrama). Ir jei jie prisidėjo prie priimančių šalių ir visos ES turtėjimo, jų išvykimas sulėtino augimą ir konvergenciją jų gimtosiose šalyse iki visos Europos gyvenimo standartų. TVF darbuotojų atliktame tyrime siūlomos politinės galimybės subalansuoti svarstyklės.

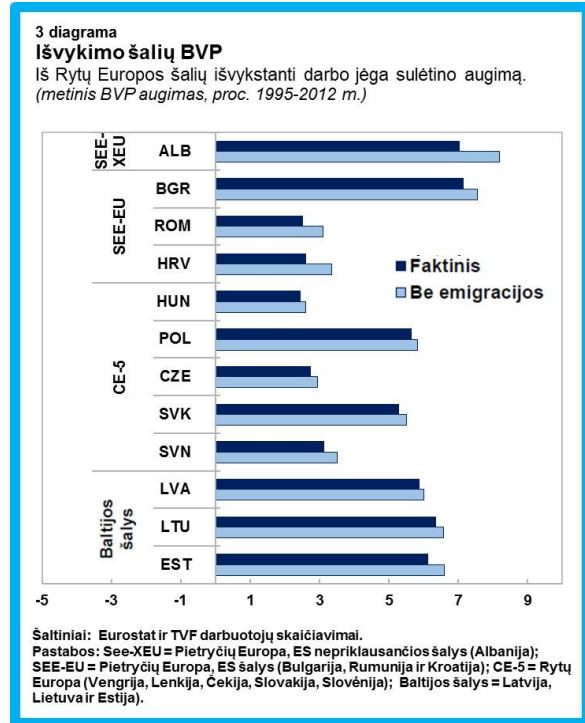

Emigracija sulėtėjo augimą Rytų Europoje

Ekonominę migraciją skatina asmeninis pasirinkimas. Rytų europiečių motyvacija palikti savo šalis ieškant geresnių darbo vietų bei didesnio darbo užmokesčio (2 diagrama). Daugelis šių ekonominių migrantų yra aukštos kvalifikacijos (pvz., gydytojai, architektai, inžinieriai) ir jaunesni nei vidutinis žmonių amžius gimtosiose šalyse. Kuo mažiau veiksminga vyriausybė ir kuo silpnesnės įstaigos (užtikrinančios teisėsaugą, puoselėjančios atskaitomybę ir kovą su korupcija) gimtosiose šalyse, tuo labiau tikėtina, kad jauni ir išsilavinę žmonės ieškos geresnių galimybių užsienyje. Nors emigrantai ir patys gyvena geriau, ir jų šeimos namuose dažnai turi naudos iš perlaidų, jų išvykimas silpnina ekonominį potencialą gimtosiose šalyse.

Tai pablogino padėtį Rytų Europos šalyse (3 diagrama). Didelė ir nuolatinė emigracija sulėtino bendrus produkcijos augimo tempus ir augimo tempus vienam gyventojui. Remiantis fondo darbuotojų analize, nesant emigracijos nuo 1995 iki 2012 m., vidutinis realiojo BVP augimas būtų buvęs iš viso 7 procentiniais punktais didesnis tame regione. Kai kurių įgūdžių labai trūksta ir tai mažina našumo augimą Rytuose. Ir nors didelis perlaidų srautas remia investicijas ir vartojimą, jis taip pat didina valiutos kursą, todėl ekonomika tampa mažiau konkurencinga. Be to, pinigai siunčiami atgal giminaičiams didina pradinį darbo užmokestį ir mažina paskatas dirbti. Todėl atlyginimai kyla sparčiau nei darbo našumas, mažėja investicijų grąža ir silpnėja paskatos investuoti į gimtąsias šalis.

Su mažesnėmis pajamomis, valdžios sektoriaus išlaidos socialinei sferai išaugo, palyginti su BVP. Jaunosios kartos išvykimas prisideda prie jau esamos pagyvenusių žmonių didėjimo tendencijos gyventojų tarpe, todėl santykinai daugiau išlaidų reikia pensijoms, palyginti su BVP. Vyriausybės yra linkusios reaguoti į šį biudžeto spaudimą, didindamos darbo mokesčius, o tai reiškia mažesnes darbdavių paskatas kurti darbo vietas, todėl biudžeto struktūroje dar labiau mažėja darbo vietų ir tai nepalankiai veikia augimą.

Dėl jauniausių ir talentingiausių gyventojų išvykimo Rytų Europai vis sunkiau vyti visos Europos vidurkį.

Nauda visai Europai

Ką galima pasakyti apie rytų-vakarų migracijos poveikį priimančioms šalims? Migracija į vakarus prisideda prie didesnio Vakarų Europos šalių ekonomikos augimo ir tampa visos ES spartesnio ekonomikos augimo priežastimi. Pavyzdžiui, ekonominė migracija yra ES projekto sėkmės rodiklis, nes judėjimo laisvė yra svarbi didesnei ekonominei integracijai ir, galiausiai, užtikrina didesnes pajamas visiems.

Esant dideliems pajamų ir tarpinstituciniams skirtumams tarp Rytų ir Vakarų, emigraciją skatinantys faktoriai gali tam tikrą laiką tęstis. Dar daugiau, šios tendencijos gali dar labiau sustiprėti, naujoms šalims ruošiantis įstoti į ES.

Ką daryti, kad būtų naudinga visiems

Apskritai, narystė ES atnešė daug naudos Rytų Europai. Ką galima padaryti, siekiant užtikrinti, kad laisvas žmonių judėjimas būtų naudingas abiem pusėms – darbo jėgą siunčiančioms ir

priimančioms šalims? Nors yra keletas veiklų, kurias reikia atlikti vietoje, galimas ir visos Europos atsakas.

- **Rytų Europai:** efektyvesnės institucijos ir ekonominė politika gimtosiose šalyse, siekiant padaryti jas patrauklesnes žmonėms neišvažiuoti, emigrantams grįžti, o žmonėms iš kitų šalių ieškoti darbo Rytų Europoje. Tolesnė imigracijos režimų liberalizacija, ypač kvalifikuotų darbuotojų, taip pat gali būti vertinga. Vyriausybės gali padaryti daugiau darbe su diasporomis užsienyje, siekiant išnaudoti savo patirtį ir santaupas, ir aiūlyti daugiau paskatų žmonėms investuoti, o ne siūsti perlaidas. Be to, daugiau galima nuveikti, siekiant išlaikyti ir geriau panaudoti esamą darbo jėgą, pavyzdžiui, geriau integruoti švietimo sistemą pagal darbo jėgos poreikius ir suteikti daugiau galimybių mokytis darbo vietose. Politiniai su finansais susiję emigracijos veiksniai taip pat turi reikšmės: vengti didinti darbo mokesčius ir labiau pasikliauti vartojimo mokesčiais, taip kuriant investicijoms ir ilgalaikiam augimui palankesnę aplinką.
- **ES:** kadangi Rytų-Vakarų migracija buvo naudinga ES, kaip visumai, reiktų geriau perskirstyti naudą. Pavyzdžiui, peržiūrėti ES struktūrinių ir sanglaudos fondų dydžius ir sudėtį –pervedimus iš turtingesnių į skurdesnius ES regionus, nes tai gali aiškiai turėti neigiamų padarinių emigracijai išsiunčiant šalių ekonominį potencialą. Tai taip pat atitinka ES tikslą mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus tarp regionų ir skatinti tvarų vystymąsi.

Nadeem Ilahi yra Bosnijos ir Hercegovinos misijos vadovas ir TVF Europos departamento vadovo pavaduotojas Vengrijai ir Kroatijai. Anksčiau jis dirbo Albanijos ir Juodkalnijos misijos vadove. Jo tyrimai ir analitinis darbas sutelktas į tarptautinės migracijos pobūdį ir pasekmes ir makroekonominį naftos lėšų vaidmenį. Prieš 2000 metais ateidamas dirbti į TVF, Nadeem Ilahi dėstė McGill universitete Kanadoje ir Lahoro vadybos mokslų universitete Pakistane. Jis turi Kalifornijos universiteto bakalauro ir doktorantūros laipsnius.

Anna Iljina šiuo metu vadovauja TVF Europos departamento besikuriančios ekonomikos regioninių studijų skyriui. Pastaraisiais metais ji dirbo Pasaulinio finansinio stabilumo ataskaitos grupėje (TVF pinigų ir kapitalo rinkų departamente) ir Ankstyvo perspėjimo grupėje (TVF strategijos, politikos ir peržiūros departamente). Pensilvanijos universiteto Ekonomikos daktarė.

Daria Zacharova vadovauja TVF Europos departamento Lenkijos–Baltijos šalių padaliniui ir yra vyriausioji misijos vadovė Lenkijai. Ji anksčiau vadovavo Slovėnijos, Islandijos ir Slovakijos misijoms. Jos moksliniai interesai aprėpia platų klausimų spektrą, įskaitant ekonomikos augimą, fiskalinę ir pinigų politiką bei institucijų ir kapitalo srautų valdymą. Minesotos universiteto Ekonomikos daktarė. Prieš 2000 metais ateidama į TVF ji dirbo asocijuota analitike Mineapolio Federalinių rezervų banke.